

VIRÖS LOBOGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XV. évfolyam, 4328. szám | Vasárnap, 1959. február 1. | 4 oldal, 20 bani

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXI. rendkívüli kongresszusa — A péntek délelőtti ülés —

(Folytatása lapunk tegnapi számából)

A szószerző E. A. Dolinuk, az ismert ukránai kolhozparasztasszony helyét az egyik szomszédos szövetségi köztársaság képviselője: Z. T. Szergyuk (moldvai pártszervező) foglalta el. Beszédében kiemelte: az SzKP XXI. kongresszusa jelzi, hogy a Szovjetunió történelmének új, fontos szakaszába lépett és egyes beszédes tények alapján szemlélítette azokat az óriási átalakulásokat, amelyek a moldvai nép gazdaságának és művelődésének fejlődésében keresztlétek.

15 esztendői békés szovjet építés és 10 évnél kevesebb idő óta létező kolhozrendszer nyomán, az OSzSzk, az Ukrán Köztársaság és a többi testvéri köztársaság felbecsülhetetlen segítsége és rendkívül gazdag tapasztalata nyomán, a régi Besszarábia átalakult. A Moldvai Köztársaság fontos helyet foglal el a szőlő, gyümölcs, konzerv, cukor, állati termékek, növényi olajok, illó olajok termelésében. A kongresszus szószerzőről örömmel jelenthetjük, hogy a párt XX. kongresszusa óta eltelt három esztendő alatt az ipari termelés volumene 60 százalékkal emelkedett. 1953-tól máig a Moldvai SzSzk kolhozainak globális termelése közel a kétszeresére emelkedett.

N. Sz. Hruscsov elvtárs jelentése, a hétéves terv ellenőrző számai, mondotta Z. T. Szergyuk, a lenini nemzetiségi politika újabb alkotó fejlesztését jelenti, bizonyítja a párt gondoskodását az összes szövetségi köztársaságok gazdaságának és művelődésének jellemzése iránt. Befejezőül Z. T. Szergyuk elmondta, hogy a Moldvai SzSzk párt-szervezői és dolgozói N. Sz. Hruscsovnak a jelenlegi kongresszuson előterjesztett jelentését jövőbeni tevékenységük harci programjaként fogadják.

A január 30-i délelőtti ülésen, mint az előző napok ülésein is, a kongresszuson felszólltak a külföldi testvéri pártok képviselői is. Zsumszagin Cedenbal, a Mongol Forradalmi Néppárt Központi Bizottságának első titkára, a mongol nép meleg, szívélyes üdvözlését tolmácsolta az SzKP-nek és a szovjet népeknek.

A Szovjetunió hétéves terve — mondotta Cedenbal — a marxista-leninista tanok eleven megtestesítője. A terv meggyőzően bizonyítja a szocializmusnak a kapitalizmus feletti felsőbbrendűségét. Kétségtelen, hogy a hétéves terv sikeres teljesítésének és a Szovjetunió termelőereje tervezett színvonalra megvalósításának, történelmi szerepük lesz a népeknek egy új háború elleni harcában, fokozzák a béke és demokrácia erejét, mérhetetlenül növelik a szocializmusnak a világtörténelem egész kibontakozására, az egész emberiség sorsára gyakorolt egyre erősödő befolyását.

Ezután Indonézia Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára szólt fel.

Az ülésen először L. I. Brezsnyev bejelentette, hogy a kongresszus címére üdvözlő táviratok érkeztek Portugália Kommunista Pártjától és a Ciprusi Dolgozók Haladó Pártjától.

Rövid szünet után folytatták a január 30-i délelőtti ülést, amelyen Ivan Spiridinov (leningrádi pártszervező) először. Elsőnek Nuriidin Muhitdinov, az SzKP KB Elnökségének tagja szólt fel.

Egy soknemzetiségű országban, mint a miénk — mondotta — a kom-

munizmus győzelméért folytatott harc fő feltétele a következetesen alkalmazott internacionalista nemzetiségi politika. Azt, hogy hazánkban az összes nemzetek együttműködése magasabb elvnek alapján harmonikus fejlődésnek és nemzetek közötti kapcsolatok, V. I. Lenin lángelméjének, a párt gigászi munkájának, az erős orosz népek köszönhetjük.

Több, mint száz nemzetiség és nép él a Szovjetunióban, egyenlő jogokat élveznek és kéz a kézben dolgoznak, mint a szovjet nép egyazon nagy családjának tagjai. A pártnak az utóbbi öt évben a bel- és külpolitika minden területén alkalmazott intézkedései még jobban gazdagították a nemzetiségi politika elméletét és gyakorlatát.

N. Muhitdinov beszédes példák felhasználásával mutatott rá arra, hogyan segítette a párt és a szovjet kormány az ország összes népeit, hogy kivívják állami létüket, rövid idő alatt felszámolják a gazdasági és kulturális elmaradottságot s a nemzetiségi határvidékeket magas fejlődési színvonalra rendezik ipari köztársaságokká változtatva.

A párt és a kormány, valóra váltva az SzKP XX. kongresszusának történelmi jelentőségű határozatait, egész sor intézkedést fogantatott a szövetségi köztársaságok, a helyi szovjet- és pártszervek jogainak szüntelen kibővítése terén. Ez hozzájárult az összes nemzetiségek és népek erőteljesebb gazdasági és kulturális felvirágzásához, a szövetségi köztársaságok szervezésének kibővítéséhez, a tömeges alkotó kezdeményezésének ösztönzéséhez. A pártellenes csoport szétszűrése — hozzájárult a Szovjetunió népei közötti barátság és a kommunista párt körül való összeforrottságuk szüntelen erősítéséhez. E pártellenes csoport részvevői részéről ugyanis sovinszta megnyilvánulások fordultak elő. Kétségbevonták, hogy a szövetségi köztársaságok káderei meg tudják oldani az általános nemzeti problémákat.

A lenini nemzetiségi politika újabb kifejezésre jut a hétéves tervben. A terv minden egyes köztársaságra, azon gazdasági ágak fejlesztését irányozza elő, amelyekhez megvan a legmegfelelőbb gazdasági feltételek. Ennek révén a helyi érdekek megfelelően fonódnak össze az általános szövetségi érdekekkel. A keleti vidékeken a termelőerők növekedésének magasabb ütemét állapították meg, mint a Szovjetunió egészében. Ide irányítják a beruházások összességének 40 százalékát.

Kazahsztánban első ízben szervezik meg a nyersvastermelést. Uzbekisztán a Szovjetunióban az első helyek egyikét foglalja majd el a gáztermelőipar fejlődése tekintetében. Ebben a köztársaságban a gáztermelés 106-szorosan növekszik. Közép-Ázsiában, Örményországban és Azerbajdzsánban a következő néhány évben kiteljesedik a gyapottermesztés összes folyamatainak komplex gépesítése.

A továbbiakban Muhitdinov a párt nemzetiségi politikájának elméleti kérdéseivel foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy az összes szocialista nemzetek új, közös vonásai fejlődtek ki.

A hétéves terv valóra váltása megköveteli az összes helyi dolgozóktól, hogy helyesen értelmezzék és teljesítsék nemzeti és internacionalista kötelezettségüket, megköveteli az állhatatos harcot a nacionalizmus és sovinizmus maradványai ellen.

N. Muhitdinov beszédének egy részét a keleti országok helyzete elemzésének szentelte. A szocializmus győzelme a Szovjetunióban, a fasisz-

ta tömb széthúzása a II. világháborúban — mondotta — kedvező feltételeket teremtettek a leigázott országok népeinek sikeres harcához nemzeti függetlenségükért. Ázsiában a kolonializmus megsemmisítő vereséget szenvedett. Ezért annál szívósabban kapaszkodik Afrikába; — ez az utolsó gyarmati fellegvár, amely még megmaradt neki.

Afrika — hatalmas kincsekkel rendelkező földrész, ahol a bennszülött lakosság borzalmas nyomorúságban él. Afrika népeinek felébredése — napjaink egyik legfontosabb jelensége, hangsúlyozta N. Muhitdinov.

Elemézve a helyzetet, ama államokban, amelyek felszabadultak a gyarmati iga alól, N. Muhitdinov kiemelte, hogy jelenleg az imperialistáknak és ázsiai és afrikai országokbeli lakóiknak segítséget nyújtanak a jugoszláv revizionisták, akik a proletár nemzetköziség nagy-szerű elvével szűk nacionalista és sovinszta érdekeket állítanak szembe. A revizionisták meg akarják tévesztetni a fiatal keleti köztársaságok egyes politikai vezetőit, bizalmatlanságot keltenek bennük a Szovjetunió és a többi szocialista ország politikájával szemben.

A következő felszólló A. V. Ghitulov, a Kirovgrad-tartományi „XX. kongresszus” elnevezésű kolhoz traktoros brigádvezetője. A Kirovgrad-tartományi dolgozók — mondotta — vállalták, hogy 5 év alatt teljesítik a hétéves tervet. A hus, tej és más állati termékek termelésére vonatkozó fokozott vállalások teljesítése a kukorica hektáronkénti termésének lényeges növelésétől függ. Ebben az évben 450 ezer hektár területen természetünk kukoricát, ami a tartomány egész szántóterülete 40 százalékának felel meg. Feladatunkként tűztük ki, hogy szemes kukoricából hektáronként 30 mázsa és a csöves érdjünk 350 mázsa termést érjünk el.

A múlt évben 3 hónapig tartó látogatáson voltam az Amerikai Egyesült Államokban, ahol a gépesített kukoricatermesztést tanulmányoztam. Meg kell mondani, hogy ami a mezőgazdaságot illeti, mi magasabb fokot állunk, mint az USA, azonban Garst farmján is vannak egyes érdekes dolgok, amelyeket jó lenne nálunk is bevezetni, elsősorban a kispépesítést.

Ghitulov elvtárs felszólalásával a délelőtti ülés befejeződött.

Bácskai György:

A nagy kongresszus

I.

Minden tettek között a legnagyobb — Nem volt még ennél felesebb, merészebb, Mit ember lángelméje alkotott: Mint mesebeli álomkép, ígézet, Új bolygó röppent fel, és szerteszét Hirdeti a végtelen mindenségnek A moszkvai nagy kongresszus nevét.

II.

Itt testet öltenek régmúlt mesék, Valóra válnak ősz utópiák S felfedti titkait a mindenség. Bővül, tágul, gazdagodik a világ, Jólétet ad a Föld, az őshaza, S ott fenn kering, hová szem el sem lát, A szabadság ótágu csillaga.

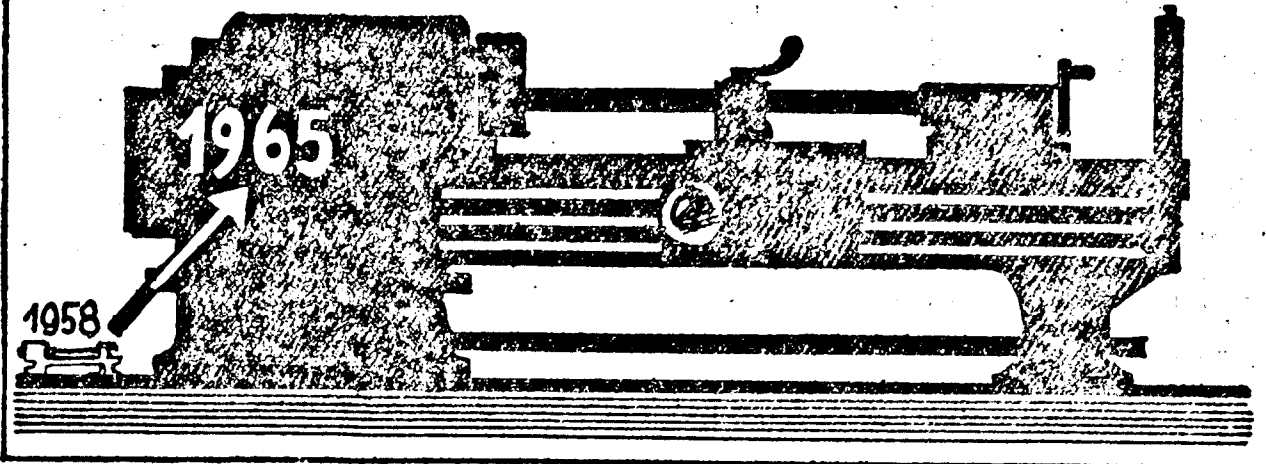
III.

Új, nagy csodák kéréje, asztala Következik, alapját ott vetik meg, Hol minden szónak tett a záloga A Földön, s túl azon. Minden tekintet Most Moszkván csüng — bizvást és szóvalán Figyeljük, ma ez fűti szíveinket. ...Ember, egyedül nyugós jómagam, Ugy érzem, nővök; kevély ormokon Járok és vallom büszkén, boldogan: De jó is, hogy hozzájuk tartozom!

1959. I. 27.

A kommunizmus építésének diadalmas útján

A termelőeszközök termelése 1965-ben 88%-al lesz nagyobb, mint 1958-ban

Az ipar össztermelése a Szovjetunióban 1965-ben körülbelül 80 százalékkal nő 1958-hoz viszonyítva. A termelőeszközök ipara 85–88 százalékkal, a fogyasztási cikkek ipara 62–65 százalékkal növekszik.

Terven felül

Pankotán tevékenykedik a rajoni Helyi Ipari Vállalat borkészítő és lécipő gyártó részlege. A részleg már az elmúlt évben is rendszeresen teljesítette havi tervelőírányait s most az év első hónapjában is biztató jelek mutatkoznak a havi terv teljesítését illetően.

Január 29-ig a részleg szorgalmas munkaközössége sikeresen teljesítette, sőt túlháldta előírányait. Terven felül negyven pár lécipőt készítettek. Előreláthatóan a hónap végéig mintegy hatvan pár lécipőt készítenek terven felül.

A legjobban dolgozó cipészek között megemlíthetjük Pantea Coloman, Dörme István, Grigore Victor elvtársakat, akik a hónap minden napján túlteljesítették előírányukat és minőségileg is kifogástalan munkájukkal példát mutattak a többi dolgozónak.

Jelentős újítások

Ardelean Ioan, a CFR motorfűtőház segédmestere állandóan keresi, kutatja az újat, amely elősegíti a termelés jobb menetét. Nevéhez számos értékes újítás fűződik, amelyeknek alkalmazása jelentős mértékben megkönnyíti a motorfűtőház dolgozóinak napi munkáját. Ebben a hónapban két újítással ismételtén kivívta dolgozó társai elismerését.

Az a helyzet ugyanis, hogy a legnagyobb elővigyázat mellett is évente körülbelül egy-két motor főntegyeletlőr. A főntegyeletlőr összegbe kerül és éppen ez adta Ardelean Ioannak az ötletet újításához. Készülékét szerkesztette, amely ellenőrző a motorok rezgéscsillapítóját. A készülék miután pontosan ellenőrző a rezgéscsillapító működését, kizárja a törés lehetőségét.

Másik újítása is jelentős, bár látszólag egyszerű szerkezet. Házi présről van szó, amelynek segítségével a villamos indító motorok kapcsoló szerkezetét könnyen kipróbálhatik.

Bővítik ismereteiket

Az ujaradi gép- és traktorállomáson több tanfolyamot szerveztek. A különböző szakmai tanfolyamokon kívül a kommunisták és a pártönkiv-

Énekórán

A januári napsugár bőkezűen szórta sugarait az alföldi község katonás rendben sorakozó házaira. Egyik fénycsóva beszökönt az iskola ablakán s ott pajkosan megcirkózta az egyik fűzel lőle hajoló kislány szöke fűrtjét.

A gyermek rá sem hederített a jász napsugárra, tovább másolta a tábláról az apró, kerek kis liguridat, hosszukás alaku keskeny vonal-as-lüszetéből.

Hangjegyeket másoltak a kürtösi iskola VII. osztályos tanulói. S amint elnéztem a fűzel főlle hajoló gyermekeket, a hangjegyeket a táblán, arra gondoltam, hogy ezek a gyermekek mennyivel másképpen tanulnak, mint a régi kisiskolások.

Hangjegyeket olvasnak, ismerik az ütemeket, a hangjegyek értékét, tudják, mit jelent a zászó, a pont, mi a dur és a moll skála.

Ezen a napon is énekóra volt az iskolában. Először hangjegyeket másoltak, utána dűsméltették az elméleti anyagot. Azután hangjegyelvasás következett. Hibátlanul, gyorsan olvasták a hangjegyeket. Majd szolmizáltak. Azok a gyermekek, akiknek nagyszülei, dédszülei közül sokan még a betűvetés mesteriségét sem ismerték már hangjegyeket olvasnak, zeneművek felépítéséről tanulnak. Sok családban a régi, megsárgult okmányok között ott találni egy-egy ujlenyomatot hitelesített írást. Kürtösön a multban sokan nem tudtak írni-olvasni s ha ügyes-bajos dolguk akadt a község házában, csak a „legyőzött” felolvasásából értették meg a hivatalos aktát, amit kézzel írtak alá.

Azóta még félvszázad sem telt el s az unokák már hangjegyelvasást tanulnak az iskolában, úrraként beszélgetnek s minden olyan természetesnek tűnik, hiszen ma már felfelé ívelő életünk szerkesztése.

Még az állomás felé vezető úton is fűlembe cseng a kiscinyek éneke s azt zakatolja a vonat kereke is: „Drága föld, szülőháznak földje...”

Értekezlet a kulturaktivistákkal

Január 30 és 31-én a Román Munkáspárt Temesvár-tartományi bizottságánál értekezlet szerveztek a tömegkultúra területén tevékenykedő aktivistákkal. Az értekezleten párt-állami és IMSZ aktivisták, más tömegszervezetek aktivistái, egyes művészeti és művelődési intézmények vezetői, valamint kulturaktivisták vettek részt.

Az értekezletet Gluvacov Ion elvtárs az RMP KV tagja, a tartományi pártbizottság titkára nyitotta meg. Ezután Dumitrica Marin elvtárs, a tartományi pártbizottság

propaganda és agitációs osztályának vezetője beszámolt a terjesztett elő a tartományban kifejtett politikai tömegmunkára és kulturmunkára vonatkozólag.

A beszámoló után hozzászólások következtek. Az értekezleten felszóllt Ghire Mihai elvtárs, az RMP KV propaganda osztályának helyettes vezetője. Beszédében egyes feladatokat ismertett, amelyek a párt- és tömegszervezetek, valamint a kulturaktivisták előtt állanak, a munkásklubok és a falusi művelődési tevékenység állandó javítása terén.

Az értekezlet végén Gluvacov Ion elvtárs rámutatott arra, hogyan kell tevékenykedni a jövőben, hogy minnél szélesebb tömegeket vonhassanak be a művelődési munkába.

Új egységek nyílnak

A helyi ipari vállalat (IOIL) dolgozói állandóan szem előtt tartják a vásárlóköröntség közszükségleti cikkekkel való ellátásának kérdését. E célnak megfelelően rövidesen új elárúsító üzlet nyílik a Liszt Ferenc utcában, ahol a helyi ipari vállalat termékeit fogják árúsítani. Az élelmiszercikkek, lábbelik és textilárúk bő választékban kaphatók majd az új üzlethelyiségben.

Készül az új Pullmann-kocsi

A városi közüzemek villamosjavító részlegén íringér Márton lakatos csoportja az utolsó simításokat végzi az új Pullman villamoskocsival. A csoport havonta 15–20 százalékkal teljesíti tul normáját.

A 3. oldalon

A TASZSZ közleménye

a Szovjetunió fegyveres erőinek újabb 300.000 emberrel való csökkentésére vonatkozó szovjet kormányhatározat teljesítéséről

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXI. rendkívüli kongresszusa

— A péntek délutáni ülés —

MOSZKVA. (Agerpres). — A TASZSZ jelenti:

Az SzKP XXI. rendkívüli kongresszusának január 30-i délutáni ülésén N. G. Ignatov elnökölt. Először M. A. Lavrentyev, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának alelnöke, az Akadémia szibériai fiókintézetének elnöke szólt fel. Hangsúlyozta, hogy a tudomány óriási szerepe van a kommunista építés grandiózus tervének megvalósításában. Tudományunk, — mondotta — fő helyre került a legfontosabb kérdéseket illetően. Nagy tartalékok vannak még, amelyekkel — főként az idősebb fontos feladatok megoldására kell összpontosítanunk.

Tartalmi szempontból és a területi megoszlás viszonylatában minél közelebb kell hoznunk egymáshoz a tudományt, a felsőoktatási intézeteket, az ipart és a mezőgazdaságot — mondotta M. A. Lavrentyev. — El kell érni, hogy a tudományos kutatóintézetek, a felsőoktatási intézetek és az üzemek szorosan együttműködjenek. Az újonnan létesítendő nagy tudományos központok mellett biztosítani kell a modern elméleti tudományokkal — például matematikával, mechanikával, fizikával, vegységgel, geológiával — foglalkozó intézetek létesítését is.

A szónok részletesen kitért a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának szibériai fiókintézetének munkájára és terveire.

A szibériai tudósok — mondotta — különösen az altalaj tanulmányozására összpontosítják figyelmüket. Kidolgozzák a különböző ércfajták feltalálását, a földalatti forró gőz- és melegforrások hasznosításának módszereit. Tudósaink új szintetikus anyagok létrehozását is tervezték, — mondotta.

Ezután L. I. Brezsnyev, az SzKP KB Elnökségének tagja mondott beszédet. A párt XXI. kongresszusa — mondotta — nagyoktatást jelentett a történelemben, jelezte, hogy a szocialista hazánk fejlődésének legnagyobb jelentőségű szakaszába, a kommunizmus általános kibontakozó építésének szakaszába lépett.

A szónok ezután hangsúlyozta, hogy N. S. Hruscsov elvtárs jelenléte tükrözi az ország fejlődésének grandiózus tervét és egyben megvilágítja a marx-lenini tudomány több rendkívüli fontosságú problémáját. L. I. Brezsnyev kiemelte, hogy a párt XX. kongresszusa után kivívott sikerek közelebb vitték az országot a kommunizmushoz.

Fontos problémák alkotó megoldásának példaként a szónok az ipar és az építkezés vezetésének átszervezését, valamint a gép- és traktor-állományok átszervezését említette meg. Ezen intézkedések nyomán a népgazdaság kolosszális tartalékait sikerült hasznosítani. Szocialista iparunk jobban dolgozott, a mezőgazdaság pedig gigászi lépést tett előre fejlődésében.

L. I. Brezsnyev ezután a Malenkov, Kaganovics, Molotov, Bulganyin és Szepilov frakciózó csoport szétválásáról beszélt. Megállapította, hogy maga az élet juttatta őket a csödbe jutott politikuskok sorsára, maga az élet vetette ki őket.

A szónok beszéde nagyrészt a nehézipar fejlesztése problémájának szentelt. A hétéves terv folyamán 700 milliárd rubel beruházást eszközölt a rendkívül fontos iparág fejlesztésére. Tervezték egyes kohászati vállalatok kibővítését és újajépítését. Ugyanakkor új üzemek is épülnek, például Karagandában, Nyugat-Szibériában és Tajsetben.

L. I. Brezsnyev a továbbiakban kiemelte a létszámok növekedését a népgazdaság valamennyi ágában. Hangsúlyozta, hogy erre óriási lehetőségek vannak. Kiszámították például, hogy 130–150 millió hektár területen nyersolaj és más kőolajipari termékek tárolására alkalmas tártályok építéséhez mintegy 3,5 millió tonna lemezzacélra van szükség. Ha viszont ezeket a tártályokat vasbetonból építjük — ami nemcsak lehetséges, de célszerű is — több, mint 1,500.000 tonna fémlet lehet megtakarítani. Hasonló lehetőségek kínálkoznak az építkezéseknél, a létszámok növekedésénél, a hajóépítésnél, a kőolaj- és gáziparban, a közüzemi gázellátásnál.

L. I. Brezsnyev ezután hangsúlyozta, hogy a pártot, a szocialista népgazdaság fejlesztésére irányuló tevékenységében mindenkor foglalkoztatja a technikai haladás kérdése. A fémiparban az egyik feljött módszer az oxigén felhasználásával történő acél- és nyersvas öntés. E módszer sikere nagyrészt a gépipari dolgozóktól függ, akiknek nagy oxigénberendezéseket kell előállítaniuk.

L. I. Brezsnyev a továbbiakban beszélt a tartalékok felhasználásáról a népgazdaságban, különösen a fémiparban, majd kitért a munkaterv-ke-

tenység állandó növekedésének kérdésére.

A szovjet kohóipari dolgozók — folytatta L. I. Brezsnyev — jelentős lépést tettek a nagy olvasztók és Martin kemencék kihasználási mutatószámának növelése terén. De az élen járó vállalatok — például a magnitogorszki és nyiznyij-tagi kohászati kombinátok, a Zaporozs-zkij üzemek és mások — tapasztalatokat arról tanuszkodnak, hogy tovább lehet növelni a kohászati aggregátok kihasználását. Teljes mértékben megvalósítható az a feladat, hogy a nagyolvasztók kihasználási mutatószámát legkevesebb 0,70-re emeljék és a Martin-kemencék hasznos felületének négyzetmétereként legkevesebb 8,7 tonna acélt gyártunk.

L. I. Brezsnyev beszédének befejező részében ezeket mondotta:

A hétéves terv a pártnak és a népnek a szocialista építés terén szerzett sokéves tapasztalatait tükrözi. Ragyogó látvány nyílnak meg előttünk a gazdasági és kulturális építésben. Valamennyiünkre nagyszerű munka vár e grandiózus gazdasági-politikai terv valóra váltása során. Ez a terv a szovjet nép alkotóerejének újabb fellendülését fogja eredményezni, újabb nagyszerű tettekre fogja késztetni a szovjet népet.

A kommunista és pártrendkívüli munkások — mondotta A. M. Ribakova kongresszusi küldött, a moszkvai autógyár dolgozója, a műhely pártszervezetének titkára — megkérte, hogy nevében köszöntsem a kommunista párt legelső fórumát, amely azért ült össze, hogy megoldja a kommunista építés legfontosabb kérdéseit s fejezzék ki legfontosabb szeretetüket és ragaszkodásukat a párt iránt.

Az ipari vezetés átszervezése — folytatta a szónok — lényegesen megváltoztatta a vállalat munkáját. Ezt közvetlenül érezzük munkahelyünkön. Nagyobb a rend, kevesebb a burokrácia, nagyobb a pontosság, szervezettebb a munka. Ilyen tevékenység azonban még nem tettünk meg mindent, a kongresszus által kijelölt feladatokat pedig megkövetelik, hogy ezeket a problémákat új módon oldjuk meg.

A. M. Ribakova számos javaslatot tett az üzem munkájának és a termék minőségének megjavítására. Kijelentette, hogy az ország autógyári szükségletének kielégítésében a termelés növekedése és a minőség megjavítása egyaránt hatalmas tartalékok eredményez. A vállalat terve előírja, hogy a hétéves terv során 50 százalékkal növeljék az autógyári előállítását, ami egyenlő egymillió darab többlettermeléssel.

P. F. Lomako, a szibériai krasznójarszki Népgazdasági Tanács elnöke hangsúlyozta, hogy a párt XXI. kongresszusa köszöntésére Krasznójarszki terület dolgozói — akárcsak az egész szovjet nép — kiemelkedő eredményeket értek el a kimeríthetetlen természeti kincsek hasznosításában és az összes termelési ágak fejlesztésében. A szónok kiemelte, hogy 1957-ben sikerrel végrehajtották az ipar és az építkezések vezetésének gyökeres átszervezését.

A népgazdasági Tanácsok tevékenysége óta eltelt rövid időszakban nyilvánvalóvá vált, milyen óriási előnyök vannak a gazdasági vezetés ezen új, tökéletesebb formájának, ami lehetővé teszi, hogy az ipar lényegesen tulszárnyalja a terveket.

A krasznójarszki Népgazdasági Tanácsokhoz tartozó vállalatok másfelől élték a tervet, mint 19 százalékkal fokozták globális termelésüket. E vállalatok határidő előtt teljesítették 1958 évi tervüket és januári előirányzatukat.

Krasznójarszki terület ipari fejlesztésének hétéves tervével kapcsolatban a szónok a továbbiakban kiemelte az energetika gyorsított fejlesztésének nagy fontosságát. Hangsúlyozta, hogy a szén és a víziergia hasznosítása alapján Krasznójarszki területen nagyméretű energetikai vállalatok, elsősorban az alumínium termeléshez szükséges vállalatok építésére van lehetőség.

P. F. Lomako beszélt a szénkitermelés nagy távlatáról Krasznójarszki területén. A krasznójarszki villamos erőműnek, a világ legnagyobb erőművének építéséről szólt, a szónok hangsúlyozta, hogy az erőmű által termelt villamosenergia — önköltségi ára kilowattóránként 0,48 kopekbe fog kerülni. Ami a fő kiadásokat illeti, ez a víziergia a hatalmas erőművek leggazdaságosabbja lesz. Az erőmű első áramfejlesztő csoportját már az 1963–1964-es években üzembe helyezték.

Ezután Sz. K. Bojko, az ukrainai Póltava tartományi Kremencsug rajoni Lenin kolhoz elnöke lépett a szónoki emelvényre. Köszöntem ténny, — mondotta — hogy 1953-ig milyen elhanyagolt állapotban volt a mezőgazdaság. A szeptemberi ple-

nári ülésen bolshevik ösztönzéssel és merészéssel feltárták a mezőgazdaság vezetésében elkövetett összes súlyos hibákat. A szovjet nép, a párt vezetésével, azonnal megkezdte a hibák felszámolását, jóllehet Malenkov, Molotov, Kaganovics, Bulganyin és Szepilov megvetésre méltó pártellenes csoportja minden erejéből akadályozni akarta a pártot és a népet a kilüszört tervek valóra váltásában. Ezt a csoportot azonban szétzúztuk és elsöpörtük utunkból.

Abban az időben, mint állatlenyésző a rajoni mezőgazdasági és szerződésügyi osztályon dolgoztam, — folytatta Sz. K. Bojko. — Ezért, kommunista lévén, kifejeztem azt az óhajomat, hogy kolhozban dolgozzam. A rajoni bizottság azonban az időben a legelmaradottabb volt, nemcsak Kremencsug rajonban, hanem egész Póltava tartományban. A kolhozparaszti engem választottak meg a mezőgazdasági artyel elnökévé. A kolhozban abban az időben csak igen kevés, alacsonyhozamú föld volt, a hektáronkénti termés nem haladta meg a 8–11 mázsát, a kolhozparaszti igen keveset kerestek.

Sz. K. Bojko a továbbiakban rámutatott arra, hogy a mezőgazdasági artyel tagjai — köelve a párt utasításait — az anyagi érdekesség elvénél alkalmazásával és az új tervszerszítés rendszer segítségével bámulatos sikereket értek el. 1953-

hoz viszonyítva tavaly a gabonaművek hektáronkénti terméshozama kétszeresére, a tejtermelés négyszeresére, a hústermelés 13-szorosára emelkedett. Ugyanakkor sikerült jelentősen csökkenteni a mezőgazdasági termékek önköltségét.

A magam részéről úgy vélem, — mondotta Sz. K. Bojko — hogy már egyetlen kolhoz sem hozhat fel mentesítést elmaradására. Népgazdaságunk szocialista rendszere lehetővé teszi, hogy minden arányú fejlődésre, amelyről még csak nem is álmodhat egyetlen amerikai farmer sem.

Sz. K. Bojko rámutatott arra, hogy a Póltava tartományi dolgozók — támogatva az élenjáró kolhozgazdaságok kezdeményezését — megfogadták, hogy öt év alatt teljesítik a hétéves tervet, az ő mezőgazdasági artyelének kolhozparaszti-jai pedig 3–4 év alatt.

Az esti ülés végén felszólaltak a külföldi testvérpártok több vezetői, akiket a kongresszusi küldöttek melegen köszöntöttek.

Ville Pessi, Finnország Kommunista Pártjának főtitkára üdvözlő beszédében kijelentette, hogy Finnország dolgozóit nagy érdeklődéssel kísérik a szomszédos hatalmas szocialista ország gyorsított fejlődését. Rámutatott arra, hogy Finnországban másképp élték a tulszárnyalást, sok iparvállalat bezárta kapuit, vagy csak csökkentett munkaidőt dolgoztak. A munkanélküliség pedig rekordszintre emelkedett.

— A szombat délelőtti ülés —

MOSZKVA. (Agerpres). — A TASZSZ közli:

A Szovjetunió Kommunista Pártja XXI. rendkívüli kongresszusa szombat délelőtti ülését a vilátn N. S. Hruscsov elvtársnak, a Szovjetunió 1959–1965 évi népgazdasági fejlesztésének ellenőrző számaival kapcsolatos jelentésével. A szocialista hazai gazdasági és kulturális élete állandó hatalmas fejlődésének ez a nagyszerű terve teljesen reális — ez a legfőbb gondolat, mely a küldöttek hozzászólásából kitűnik. A felszólalók hangsúlyozták azt is, hogy az N. S. Hruscsov elvtárs jelentésében megfogalmazott új elméleti tételek értékes hozzájárulást képeznek a marx-lenini elmélethez és megvilágítják a kommunista társadalom építésének útját.

A január 31-i délelőtti ülésen L. N. Jelejov elnökölt. Az első felszólaló I. D. Musztafajev, Azerbajdzsán Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára volt.

Pártunk mostani kongresszusa — hangsúlyozta I. D. Musztafajev — úgy lép be pártunk történetébe, mint a Szovjetunió fejlődése új szakaszának — a kommunizmus általános kibontakozó építésének — kezdetét jelentő dicsőséges lap. Nem kétséges, hogy a Szovjetunió történelmileg a leggyorsabban fejlődő országok közé tartozik, amely az első helyet foglalja majd el a világban mind a termelés összértékével, mind az egy főre eső termelés terén és országunkban lesz a világon a legmagasabb az életszínvonal.

I. D. Musztafajev azokról az eredményekről beszélt, melyeket Azerbajdzsán, a szovjet hatalom éveiben ért. Rámutatott arra, hogy a múltban elmaradt Azerbajdzsán haldott szovjet köztársasággá változott, melynek fejlett szocialista ipara, mezőgazdasága és kultúrája van. Ezt Azerbajdzsán a bölcs lenini nemzetiségi politika következtében megvalósításának, a párt Központi Bizottsága és a szovjet kormány állandó gondoskodásának és a nagy szovjet nép testvéri segítségének köszönheti.

A továbbiakban a szónok megemlítette, hogy a hétéves terv során a köztársaság iparának össztermelése 93 százalékkal, növekedett majd. Fejlesztik a nehézipart, a kőolaj- és gázkiertelést, megkezdik a szintetikus anyagok gyártását.

Ezután A. I. Kiricsenko, az SzKP KB Elnökségének tagja, az SzKP KB titkára szólt fel. Országunk valamennyi nagyszerű eredménye — mondotta — pártunk hatalmas szervezőmunkájának, vezetőségének, tisztánlátó lenini politikájának következménye. További fejlesztés és alkotó módon alkalmazva a marx-lenini elméletet, a párt bátran előrelép, mindazt, ami köre-fogott, mindazt, ami előrehaladásunkat képezi.

A. I. Kiricsenko hangsúlyozta, hogy a Malenkov, Kaganovics, Molotov, Bulganyin és Szepilov pártellenes csoport ilyen ték volt, mely J. V. Sztálin halála után a Központi Bizottságnak az ország gazdasági és kulturális fejlődésének biztosítására irányuló legfőbb intézkedéseit ellen tevékenykedett. Szétzúzva a pártellenes csoportot, a Központi Bizottság nagy győzelmet ért el a kommunista építés gyakorlatában. Most még a legmegrögzöt-

tebb borulások is kénytelenek belátni, mennyire igaz volt az SzKP Központi Bizottságának, mikor egymás után valóította meg nagyfotosságu intézkedéseit.

Pártunk — hangsúlyozta A. I. Kiricsenko — még jobban megszilárdította a néppel való kapcsolatát. A szovjet nép legjobb fiait lépnek be a pártba, hogy soraiban harcoljanak az emberiség legmagasabb célkitűzéseiért.

Ahhoz, hogy sikeresen teljesítsük és tulszárnyaljuk a hétéves terv előírásait, még jobban kell dolgozunk. A hétéves tervnek minden egyes kommunista számára harci programmá kell válnia. Minden egyes kommunista feladata, hogy megtalálja a helyét és szerepét a szovjet nép közös munkájában, a hétéves terv megvalósítása érdekében. Eppen itt kell megnyilvánulnia a pártalapszervezetek szervező munkájának. Ebben a műben nagyszerű szerep vár lenini Komszomolunkra is.

A. I. Kiricsenko ezután a kérdéssel való munkával foglalkozott, majd beszédének befejező részében arról szólt, hogy a kommunizmus eszméi az egész világon uralkodó eszmékké válnak.

A következő felszólaló, D. I. Baraskin, a minszki gépkocsigyár üntője volt. Megemlékezett arról a nagyszerű munkalendületről és politikai tevékenységről, amellyel a Szovjetunió dolgozóit az SzKP XXI. kongresszusát köszöntötték. Hangsúlyozta, hogy a kommunizmus felépítésének konkrét terve minden szovjet ember ügye.

A küldöttek lapsai közepette D. I. Baraskin kijelentette: a párt XXI. kongresszusa tiszteletre vő vállalta, hogy a hétéves terv első évében 20 százalékkal emeli az acéltelítést és havonként 20 ezer kilowattóra villamosenergiát takarít meg. Vállalását teljesítve egy váltás alatt 3 tonna acélt termelt terv felül.

Ezután V. P. Milarscsikov, az SzKP KB-nek az OSzSzkK mezőgazdaság kérdéseivel foglalkozó osztályának vezetője emelkedett szólfára, aki az Orosz Szovjet Szocialista Szövetséges Köztársaság mezőgazdasági fejlődésének kérdésével foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy az OSzSzkK kolhozai és szovhozai határidő előtt teljesítik a hétéves tervnek a mezőgazdasággal kapcsolatos előírásait.

A küldöttek melegen üdvözlöttek Severo Aguiare, a Kubai Szocialista Néppárt végrehajtó bizottsága tagjának szavait, aki a kubai nép győzelmes harcáról beszélt az imperialista ügynök Batista rendszere felől. Hangsúlyozta: a kubai események megházdították mindazok koholmányait, akik azt állították, hogy a latinamerikai államokban lehetetlen sikeresen harcolni az imperializmus igája ellen az Egyesült Államok közelsége miatt. Ha az egész nép fegyveres harcra kél és saját kezébe veszi az ország sorsát, akkor a győzelem sem marad el.

Kuba győzelme — folytatta — a nemzetközi erőviszonyokban beállított változás révén, a szocialista tábor megerősödése, az ázsiai és afrikai elnyomott országok sikeres nemzeti felszabadító harca révén vált lehetővé.

Rövid szünet után az elnök I. D. Musztafajev A. B. Arisztovnak adta meg a szót, aki hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió hétéves népgazdasági fejlesztési tervének mutatószámai élénk visszhangra találtak a világ minden országában.

A szónok ezután a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti gazdasági versengés kérdéséről szólt. Megemlítette, hogy a Szovjetunió 1958-ban az 1913. évi ipari termelésének mintegy 36-szorosát állította elő, az Egyesült Államok — nem egész 4-szeresét.

A szovjet ipar fejlődését illetően magas színvonalra a szocialista társadalmi rendszerben, a párt lenini politikájában, valamint az egész szovjet nép hatalmas politikai és munkalendületében leli magyarázatát.

Fejlesztésük gyors üteme azzal is magyarázható, hogy nagyszámú szakemberrel, kimeríthetetlen természeti kincsekkel rendelkezünk.

A Szovjetunió a 16 legfontosabb ásványi anyag közül 13-ban az első helyet foglalja el az egész világon. Meg vagyunk győződve arról — mondotta A. B. Arisztov —, hogy hősies szovjet népnél meggyeri a kapitalizmussal folyó versengést.

A. B. Arisztov a Népgazdasági Tanácsok tevékenységének jelentős szerepéről szólt majd megemlékezett az OSzSzkK gazdasági eredményeiről, és hangsúlyozta, hogy a hétéves tervnek a köztársaságra eső részét teljes mértékben megvalósították, sőt túlhajlították.

Ezután A. B. Arisztov a tudomány és technika fejlődésének számos kérdésével foglalkozott. Beszédében A. B. Ariszlov hangsúlyozta a pártszervek vezetőszerepe megerősítésének fontosságát a nép minden alkotóerejének mozgósításában, a belső erőforrások teljes felhasználásában, a hétéves terv teljesítése érdekében.

arra, hogy a spanyolországi börtönökben még mindig sok ezer politikai fogoly színylik és hogy ezeknek 90 százaléka kommunista.

Engedjék meg, drága elvtársak, — mondotta meghatót Dolores Ibarruri — hogy újabb ismételt: a kommunizmus építésében elért minden egyes történelmi győzelmet felbecsülhetetlen segítséget jelent számunkra abban a harcban, amelyet népünk Spanyolország demokratizálásért folytat. Szeretném azt is elmondani, milyen örömmel és lelkesedéssel követtem népünk a szovjet mesterséges holdak útját. Csodálatos sikere volt ez a szovjet tudomány és technika, újabb bizonyossága a szocialista rendszer fellegbősségének a kapitalista rendszer felett.

Büszkék vagyunk arra, hogy szovjet rakéta röppent fel először a világűrbe. Ez a rakéta a Szovjetunió nevét hordozza a kozmosz eddig még ismeretlen útján és miután ámulatba ejtette az egész emberiséget, a csillagoknak regél a szovjet népről, a szovjet emberekéről, akik — és ebben áll a ti dicsőségetek — elsőként merészen ráléptek a kommunizmus építésének eddig még fel nem tárt útjára.

Dolores Ibarruri beszéde után az ülésen elnököl N. G. Ignatov bejelentette, hogy az SzKP XXI. kongresszusához üdvözlő táviratok érkeztek Szudán Kommunista Pártja és Törökország Kommunista Pártja részéről.

Ezzel a délutáni ülés véget ért.

S. Kamafov, az Üzbekisztán Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára beszédében megemlékezett a párt és az állam vezetői kérdéseiről az utóbbi években kifejtett tevékenységéről és azt a lenini munkatitkusi és munkamódszeri valóság iskolájának nevezte minden pártkader számára. Üzbekisztán gazdasági eredményeivel foglalkozva a szónok megemlítette, hogy az utóbbi három évben az ipari össztermelés 20 százalékkal növekedett. Megemlékezett Üzbekisztán kultúrájának fejlődéséről és különösen az ázsiai országokkal való kulturális kapcsolatairól. Kijelentette, hogy a hétéves terv során 2,4-szer annyi befejezett fognak eszközölni Üzbekisztánban, mint a megelőző hat évben. Részletesen ismertette a köztársaság fejlődési tervét.

Az ülés elnöke közölte, hogy pionirok érkeztek a kongresszus köszöntésére. A küldöttek és a vendégek meleg fogadtatásban részesítették a lenini pionir-szervezet tagjait. Pionírduló hangjaira fehérbuozs kislány és kislányok százai jelentek meg az ünnepi emelvény előtt. Piros nyakendőjük, a vörös pionir zászlók, a kezükben tartott virágcsokrok, a kicsik kezéből a magasba emelkedő léggömbök, távolról csodálatos mesésünnegnek látszottak.

A pionirok köszöntését a küldöttek és a vendégek ismételt tapsa szívtotta fel. A gyermekek beszámoltak pionir-cselekedeteikről, tanulásukról és pihenésükről, álmaikról és célkitűzéseikről.

Az ülés elnöke közölte, hogy a kongresszus címere üdvözlő táviratok érkeztek a malajai, hondurási, irlandi kommunista pártok részéről, valamint a costaricai Népi Elcsapat Párt részéről.

Ezzel a Szovjetunió Kommunista Pártja XXI. rendkívüli kongresszusának január 31-i délelőtti ülése befejeződött.

A Szovjetunió dolgozói lelkes hangulatu gyűléseken méltatják a XXI. pártkongresszus jelentőségét

MOSZKVA (Agerpres). TASZSZ:

A szovjet üzemek, építőtelepek, kolhozok, szovhozok és intézmények dolgozói, főiskolások és középiskolai tanulók — a kommunizmus építés minden szovjet ember — nagy eszeretettel fordulnak drága kommunista pártjuk felé, mely most tartja XXI. kongresszusát.

A moszkvai Lihacsov autógyár dolgozóinak nagygyűlésén Nyikolaj, a gyár egyik munkása, a következő szavakkal fordult a halgatósághoz:

„Ez a kongresszus fontos határokat az emberiség történetében. Kijelenthetjük, hogy a kommunizmus általános kibontakozó építésének szakaszába. Autógyárunk rendkívüli lelkes hangulatban vitatták meg Hruscsov elvtárs kongresszusi jelentését. A gyár egyik munkása, Szarabek esztendővel emelkedett, hogy az üzem a hétéves terv végéig 3,5-szer annyi gépet fog gyártani, mint ma.

A távoli Tan-San hegységben (Kirgizia) fekvő Lenin-kolhoz gyűlésén Szakir Tamabajev kolhozista a következőket mondotta: „Hogy örültem most itt, ha láthatnám, mi mindent valósítottunk meg a kommunista párt vezetésével alatti Nyikita Hruscsovnak minden egyes szava Lenin elképzelésének helyességét bizonyította. A jóit bekötötték minden házba. S mily szépek ezek a házak! Az elmúlt év folyamán testvéremmel együtt 1400 pud búzát, 13000 rubelt és 23 bárányt kaptam. S micsoda jóvá vár ránk!”

Ady Endre:

A csillagok csillaga

Sohse hull le a vörös csillag:
Nap, Hold, Vénusz lehullott régen
S ő dől föl a feletti égen.

Sohse vörös a hulló csillag:
Rózsás, lila, zöld, kék vagy sápadt,
Szépsége az égi világnak.

Hulló csillag, hulli, hullj, rogyásig,
Ezer eséssel, ezer jajjal:
Egy csillagból is jöhet hajnal.

Vörös csillag, ragyogj és trónolj,
Mióta ember néz az égre,
Vörös csillag volt a reménye.

(1907)

MIHAI BENIUC:

Ady csillaga

Csillagodra kezelt emelni mertek
S csillag nem hull, bizton tapad a mennyre
A vörös csillag. Nem hal meg a versed,
Magyar poéta, híres Ady Endre.

Szűk volt nekem a grófi Magyarországi,
S lelked pányvát csikóztam türe sorsát,
De nincs ma már fék, amely földre tart
Szárnyat emelő lelket és magyart.

A te időben s később is utánad
Vérrel vegyült víze a mély Dunának —
Harmadszor jöttél már, hogy a szabadság
Vörös magyar csillagát befojtsd.

S kezelt emelni rá hűbát mertek,
Csillag nem hull, bizton tapad a mennyre
A vörös csillag. Nem hal meg a versed,
Magyar poéta, híres Ady Endre.

Szemlér Ferenc fordítása

Ady Endre:

LEGYEN VILÁGOSSÁG

KEPZELJEK EL ÖNÖK: a l'Humanité szerkesztőségében tíz száz gertya ég. Képzétek el, hogy Anatole France írni akar és nem írhat. Bűdös a petróleumlámpa, a gertya pislog, hamvad. S a l'Humanité emberei ujjongva rontják a szemüket a sötétben. Es Anatole France ablakba ül s gyönyörűket álmodik. A Ville-Lumiére feketé, ijedt, tehetetlen. Néhol-néhol van egy kis áldott fény. Az emberek körülnyúzgák beteg éhséggel, mint a tisztavirágok. Mi történt itt? Budapestre is elvitte akkor a hirt a drót. Semmi nagy dolog: másfélszer zubbonyos ember ünneplőbe búj. Párizs munkásai egy kis üzenetet küldtek az éhes tőkének. A círa burzsoáz-népnek, a hatalomnak s mindazoknak, akik szeretik elefelelni, hogy a munka — az isten. Csak másfélszer ember. Csak az elektromos lámpák nem gyúltak föl. És csak másfélszer éjszaka szólt a lecke. De ha száz ezer munkás akar esetleg holnap ünnepni? Ha nem lesz Párizsban világosság, hűtése, eledete, közlekedése, itala, mulatsága, semmije? Akkor mi lesz? Mindenesetre jó lesz a zubbonyosokkal barátságot tartani. Jaj, be hatalmasak. Aki nem buta, vagy gazember, annak tisztelettel kell megemlénie a kalapját. Mivé fejlődtek az embertömegek például csak Xerxes óta. Micsoda öntudat és hatalom az övék. Kezükben van a világ s az emberi civilizáció sorsa. Jó kezében van, nem kell félni. Néha-néha ugyan eloltják a lámpákat. Megállítják a vonatokat is. De mennyi új fényt adnak kárpótlásul az agyuknak. S micsoda boszorkányos tempóval halad, amióta ők hajtják, az emberi haladás gyorskocsija.

ADY ENDRE:

A gyáva hatalmasok

Parancsolnak, de győzge hittel,
De elbánnak a komisz szelidél.

S ha odr a népség szépet tölük,
Van nekik mindig jó fogys tejük.

S ha jár a Sors és Sorsot járad,
Ok gajdolnak elébe a Nyárnak.

Oh, nagy dolga a dolgozóknak.
Milyen kevés a hatalmasoknak.

Nagy pulyaságban milyen gyávók
S mégis a mi erőnk kívánjuk.

félmillió frank a kárak. Az üzleteknek talán tízmillió. Talán harmincmillió. S a lelkében mennyi kár történt. Ilyen hazárd, sikeres, világosító ország, micsoda bátorítás minden országok munkásainak. S az elképzelés micsoda vallomásokot csalt ki a munkásgyűlölet lapokból. „Egész kultúránk, életünk íme a szocialisták kegye”. Ezt írja az egyik lap. „Valljuk be, fogalmunk sincs a munkások szörnyű hatalmáról”. Ezt írja egy másik újság. Még a gunyolódások is csúlsó sirásba full. A Marsból is figyelik a Föld fényváltozásait? Mit gondoltak akkor vajon, amikor Párizst újra előtört a fény? Nyilván arra gondoltak, hogy ez valami üzenet. Talán az is.

KI HINNE, hogy Párizs szíve a sztrákolókhöz húzott? Még a nagy etablissement-ok tulajdonosai sem a munkásokat szidták. Város és állam pláne alig tiltakozva sztrákbároskodtak. Fejlettebb társadalmakban oh már tudják, hogy mi a sztrájk. Egy meggondolt, szükségszerű, imponáló sztrájk ér annyit, mint Magyarországon egy májusi eső. Persze nem azoknak, akiknek a sztrájk miatt dühöngve kell zsebkönybe nyulniuk. De az ugynevezett köznek, mely olyan kedvetlen fogalom azoknak, akiknek a jelen minden jókkel ismét világos az éjszakai Párizs. Futhat mulatságok után, akinek van pénze. A munkások győztek és megkönyörültek a fekete Párizson. A l'Humanité emberei villamosfényben írják meg elvtársaik győzelmét. A többi lapok is írják, irhatják és nyomtathatják az elmés és elmetlen krónikáikat. A velencei lámpákat, a színes lampionokat suttó dobják. De egy új, nagy cselekedetét a munkások energiának könyvelni el az új Klio e percekben. S Anatole France, talán szintén e percekben, írja egy új könyvének legnagyobb fejezetét. Micsoda téma ez ott, ahol közönség is van hozzá. Mózes Jóhovája mondata: legyen világosság. Ma munkások bérze Sionján mondja ugyanezt egy kérgeskezű munkás.

(1907)

Ady Endre:

Lőrinc páter térít

róla, nem bírom tovább, szökni kell, utalom a nagy piros testét, a rest, idegen, csunya kalmárlelkét. Egy ostoba székely paraszt, egy kalmár, szivelen és istentelen. Mikor erővel hozzáadtak, akkor is mondtam, nem lesz jó vége. Legalább a gyermekek lelkét megmenytem, azok katolikusok.

A nyurga pap imádkozó módon kulcsolta össze kezét s mondta:

— Bizony, ez a legrettenetesebb, ez a Boldizsár unitárius. Még ha a szívére lehetne megsejlni, hogy térjen meg.

— Ne beszéljen a szívére, hiába tér meg, akkor is unitárius fogom. Ha megbírtat érte az isten, jaj már kimondtam, akkor is. Nem akarom tovább csinálni ezt a kettős bűnt. En tudom, hogy már az is nagy bűn, hogy mi szeretjük egymást. Birkoztam, nem akartam, maga... te kényszer-

— Otthon Tálás Boldizsár ur lakásán ez időben nem történt semmi új. Herminka gyónja, isten tudja már hányadszor Lőrinc káplán:

— Hát nem tehetek

Ady költészetének az első világháború embertelen vérengzéseire idején komor, kétségbeesett vált:

gyötörődött az emberiség sorsa miatt, bár arra a következtetésre jutott, hogy az imperialista háborút

előidéző világnak el kell pusztulnia. Az optimizmus meleg fényei azonban akkori verseiben is fellobbanak, mert mélyesen emberiség és bizottság jövőjében.

Költészetét az uri világ kritikusa, irodalomtörténészei eleinte támadták, később igyekeztek meghamisítani. A burzsoázia dekadens költőnek igyekezett felmutatni. A marxista-leninista irodalomtörténetírás azonban felfedte művészetének igazi lényegét. Ady eszméi öröksége a dolgozó népé, s költészetének hagyományait szívében őrzi az ifjúság, amint ezt a nagy költő megjövendölte:

„Igen, én éni s hódítai fogok
Egy fájdalmas nagy élet jussán,
Nem ér föl már szűkösség, piszkos:
Lyányok s ifjak szíveit védnek!”

Ady Endre:

A Vörös Nap

Sokáig lesz, sokáig tart még
A régi sors, a régi átok?
Késlekedő, tunya vörös Nap
Hozzá kiáltok.

Nem akarok dühvel meghalni,
Ajzott és visszatartott lelvel,
Remény nélküli, fekete gyásszal,
Fekete szívvel.

Ady Endre:

A tűz csiholója

Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek.

Az első emberi bátorság
Aldassék: A Tűz csiholója,
Aki az ismeretlen lángra
Ugy nézett, mint jogos adóra

Mint egy isten, hűbát vacogva
Fogadta szent munkája bérét:
Még ma is minden bátor ember
Csörgedeztetni az ő véré.

Ez a világ nem testálódott
Tegnaphoz húzó, rongy pulyáknak.
Legkülönb ember, aki bátor
S csak egy külön van, aki: bátrabb.

S aki mást akar, mint mi most van,
Kényes bőrét gyáván nem óvja:
Mint ős-őseire tüttött isten:
A főléses Tűz csiholója.

(1913)

József Attila:

ADY EMLÉKEZETE

— Meghalt? Hát akkor miért ölik naponta, tettel és halgatással is? Miért békítik a simák alattomban? Lány-duzzogással haragvással? Földön a magyar és földben a költő, dühödött markába rögzítet szorit, melléről égve libbent föl a felhő, Ce tovább virágzalmait.

A televény titkoszatos hönában
Izgat tovább, nem nyugszik, nem feled.
Ezer holdon kiált és haragvással
szekletet üz a Hortobágy felett.

Szeleket, melyek uri passzióból
a begyűjtött kis szénát szétszedik
s a süllyedt falun fölkapják a hóból
Dózsa népének zsuppfedeleit.

Teste a földé. Földmivésé a lelke,
ezért koppan a kapa néhanap.
Sirja hárommillió koldus telke,
hol lázat épít, vet majd és arat.
Verse törvény és édes ritmusában
kő hull s a kastély ablaka zörög, —
eke hullt barátságát új husában,
mert virágzás, mert élet és örök.

(1931)

A nagy forradalmár költő, Ady Endre nevével, városunk haladószerű olvasókörzöse már 1899-ben megismertekedett. Az akkor ifjú debreceni poéta hírlapíróinak — sajtókapcsolatai révén — néhány versét és tárcáját közölte az egyik aradi napilap. A legújabb kutatások szerint — mielőtt Váradra került volna — felvetődött annak a gondolat, hogy városunk valamelyik napilapjánál vállalt hírlapírói munkát. Azonban a kedvezőbb nagyváradi feltételeket fogadta el.

Később, a korabeli aradi reakciós sajtóban számos Ady-ellenes, fulánkös, mérges cikk jelent meg. A konzervatív felfogású Kölcsey Egyesület szintén teljesen elzárkózott a demokratikus átalakulás szükségességét hirdető költő verseinek szavaltatásától. Sőt a szélsőségesen jobboldali lapok egy-egy mérges, adygunyoló bökversnek is nem egyszer adtak helyet.

A modern lírát forradalmasító Vör és Arany megjelenése után a reakciós sajtó Aradon is az „agonyhallgatás” módszeréhez folyamodott. Akadt ugyan akkor is egy-egy bátrabb tollforgató, aki Ady haladós eszméit boncolgatta és ismertetve — védelmezte.

A nagyváradi Holnap, Irodalmi csoportosulás, 1908-tól vidéki elő-

A költő Aradon

adókörutrá indult a forradalmi demokratikus eszmék terjesztéséért. Az előadások központja mindenütt Ady fellépése volt.

Ez alkalommal Adyt és a Holnap íróit Aradra is meghívták. A korabeli sajtó így ír az előadás előtti időszakról: „A közönség, amely már most a legnagyobb várakozással tekint a nagystílusú estély elé, színöröszíre megismeri azokat az embereket, akik megteremtették az új magyar lírát, akik megindították annak az eredményeiben kétségtelenül jelentős forradalomnak, amely az utóbbi években dúl az irodalom berkeiben.

Ennek a forradalomnak megindítója, lelke, vezére Ady Endre, ez a különös nagy jelenség, akinek elég volt megjelenése évtizedek óta szunnyadó irodalmi életünkben, hogy zajos élet, egészséges pezsgés keletkezne.”

1909 november 11-én tartották meg a régi Fehér Kereszt nagyteremben (a mai Dózsa György mozi) a Holnap előadását.

A lelkendező cikk így emlékezik meg arról: „Ma... történt valami Aradon. Valami új, valami szokatlan, rendkívüli, ami olyan ritkán esik meg a mi eseményekben koldus városunkban. Ami történt, azt lakónkúsvisszatekintéssel fejezi ki ez a hatalmas név: Ady Endre.”

Ady előbb prózájából olvasott, majd őt — illetve a „ráadásul” együtt hat versét szavaltta el. A költő kíséretében volt, verseinek ihletett megzenésítője, Reinitz Béla dr. is. A közönség — a kortársak valószínűsége szerint — lelkesen ünneplte a költőt és ezzel a haladó eszméket hirdető irodalmat.

Ma, amikor népi demokratikus rendszerünk művelődési forradalma lehetővé tette, hogy a költő életműve igazából a nép kezébe kerüljön, s ifjú szívekben éljen, az Ady kutatás szempontjából sem jelentéktelen ez a néhány adalék a nagy klasszikus aradi vonatkozásaihoz.

(1907)

F. D.